

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ville Haavisto

Ulkoisten tekijöiden vaikutus yksityisiin osakesijoittajiin

Liiketalous
2026

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Ville Haavisto
Opinnäytetyön nimi	Ulkoisten tekijöiden vaikutus yksityisiin osakesijoittajiin
Vuosi	2026
Kieli	suomi
Sivumäärä	44
Ohjaaja	Jukka Niittykoski

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten ulkoiset tekijät vaikuttavat yksityisten osakesijoittajien sijoituspäätöksiin. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti markkinatilanteen, korkopolitiikan, poliittisten ja geopoliittisten tapahtumien sekä median vaikutusta sijoittajien osto- ja myyntipäätöksiin. Lisäksi tavoitteena oli arvioida, heijastuvatko sijoittajien taustatekijät, kuten ikä ja sijoituskokemus, heidän suhtautumiseensa näihin ulkoisiin tekijöihin.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena, johon vastasi 25 korkeakouluopiskelijaa, jotka sijoittavat osakkeisiin. Aineisto analysoitiin prosenttija-kaumien avulla. Tulosten perusteella markkinatilanne ja geopoliittiset kriisit vaikuttavat selkeimmin sijoittajien riskikäsitykseen ja varovaisuuteen. Sen sijaan makrotaloudelliset tekijät, kuten korkopolitiikka, koetaan etäisemmiksi eikä niiden suora vaikutusta omaan päätöksentekoon tunnisteta yhtä vahvasti. Mediaa pidettiin markkinoihin vaikuttavana tekijänä, mutta sen vaikutusta omaan toimintaan vähäteltiin.

Tulokset viittaavat siihen, että ulkoiset tekijät vaikuttavat sijoittajien päätöksentekoon ensisijaisesti riskin kokemisen ja markkinasentimentin kautta, mutta eivät aina johda välittömiin osto- tai myyntipäätöksiin.

ABSTRACT

Author	Ville Haavisto
Title	The Impact of External Factors on Individual Stock Investors
Year	2026
Language	Finnish
Pages	44
Name of Supervisor	Jukka Niittykoski

The objective of this thesis was to examine how external factors influence the investment decisions of private stock investors. The study focused on the impact of market conditions, monetary policy, political and geopolitical events, and media coverage on investors' buying and selling decisions. In addition, the study aimed to assess whether background factors, such as age and investment experience, are reflected in investors' attitudes toward these external influences.

The research was conducted as a quantitative survey, and the data was collected from 25 higher education students who actively invest in stocks. The data was analyzed using percentage distributions. The results indicate that overall market conditions and geopolitical crises have the strongest impact on investors' risk perception and cautious behavior. In contrast, macroeconomic factors such as interest rate decisions were perceived as more distant and had a weaker direct influence on individual investment decisions. Although media was considered to affect market behavior, respondents tended to downplay its impact on their own decision-making.

The findings suggest that external factors primarily influence investors through risk perception and market sentiment rather than through immediate changes in buying or selling behavior.

Keywords stock investing, individual investors, external factors, market conditions, monetary policy, geopolitical events, media, investor behavior

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	YKSITYISSIJOITTAJAT OSAKEMARKKINOILLA	7
	2.1 Osakkeiden toimintaperiaate	8
	2.2 Osakesijoittajien profiili Suomessa	8
3	MARKKINATILANTEET JA TALOUSSUHDANTEET.....	11
	3.1 Osakemarkkinoiden syklit.....	12
	3.2 Historian kriisit Dow Jones -indeksissä	12
	3.3 Nykyinen osakemarkkinatilanne.....	14
4	KORKOPOLITIIKKA JA RAHAMARKKINAT	17
5	POLIITTISET JA GEOPOLIITTISET TAPAHTUMAT	19
6	MEDIA JA VIESTINTÄ	21
	6.1 Esimerkkitalanteet mediassa	22
7	KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TULOKSET	25
	7.1 Demografiset tiedot.....	26
	7.2 Markkinatilanteen vaikutus	28
	7.3 Makrotalouden ja korkopolitiikan vaikutus	30
	7.4 Poliittiset ja geopoliittiset tekijät.....	31
	7.5 Median vaikutus	33
	7.6 Tulosten yhteenveto.....	35
8	POHDINTA	37
	8.1 Johtopäätökset	37
	8.2 Tutkimuksen luotettavuus	38
	8.3 Jatkotutkimusehdotukset	39
	8.4 Oman oppimisen arviointi	39
	LÄHTEET	41

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Suomalaisen osakesijoittajien määrän kehitys neljännesvuosittain vuodesta 2021.	7
Kuvio 2. Neste kurssikehitys 01/2024–01/2025.	9
Kuvio 3. Historian kriisit Dow Jones -indeksissä.....	13
Kuvio 4. 2000-luvun pörssiromahdukset Dow Jones Industrial Average -indeksissä.	14
Kuvio 5. S&P 500-indeksin kalenterivuosisien tuotto prosentit.....	16
Kuvio 6. Yhdysvaltain valtionlainan koron sekä S&P 500-osakeindeksin kehitys.	18
Kuvio 7. OMXHPI kurssikehitys romahduksesta 2020.....	23

1 JOHDANTO

Osakesijoittaminen on yhä suosituampi tapa yksityishenkilöille pyrkiä kasvattamaan varallisuuttaan ja turvata taloudellista tulevaisuuttaan. Suomalaisten osakesijoittajien määrä on kasvanut viime vuosina merkittävästi, mikä tekee aiheesta ajankohtaisen ja tärkeän tarkastelun kohteen. Sijoituspäätökset ovat monimutkaisia prosesseja, joihin vaikuttavat useat tekijät aina psykologisista ja taloudellisista tekijöistä markkinatilanteisiin ja kulttuurisiin arvoihin (Suomen Pankki, 11.11.2024).

Tämä opinnäytetyö keskittyy neljään keskeiseen ulkoiseen tekijään, jotka vaikuttavat yksityisten osakesijoittajien osto- ja myyntipäätöksiin. Tutkimuksessa tarkastellaan markkinatilanteita ja taloussuhdanteita, korkopolitiikkaa ja rahamarkkinoita, median ja viestinnän vaikutusta sekä poliittisia ja geopoliittisia tapahtumia. Näiden tekijöiden avulla tarkastellaan, miten ulkoiset olosuhteet muokkaavat sijoittajien käyttäytymistä osakemarkkinoilla.

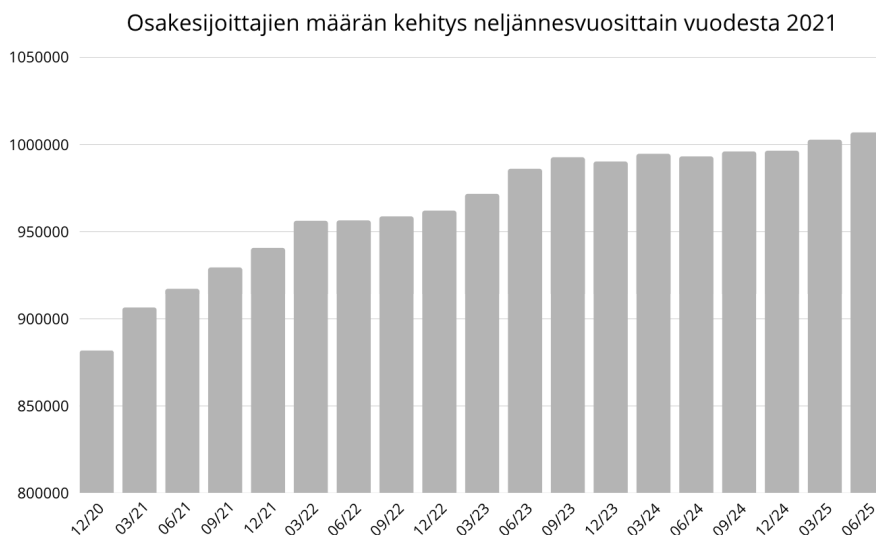
Työn tavoitteena on syventää ymmärrystä niistä mekanismeista, jotka ohjaavat osakesijoittajien toimintaa ja päätöksentekoa. Työssä ei käsitellä institutionaalisia sijoittajia tai muita sijoitusmuotoja, kuten rahastoja tai johdannaisia, vaan painopiste on yksityissijoittajien päätöksentekoprosessissa. Tutkimuksen teoreettisena taustana toimii käyttäytymistaloustieteen viitekehys sekä aiempi tutkimus sijoittajien käyttäytymisestä. Näiden perusteella työ pyrkii vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten ulkoiset tekijät vaikuttavat yksityisten osakesijoittajien osto- ja myyntipäätöksiin?
2. Onko sijoittajan taustalla vaikutusta sijoittajan käyttäytymiseen ulkoisten tekijöiden suhteen?

2 YKSITYISSIJOITTAJAT OSAKEMARKKINOILLA

Yksityissijoittaminen tarkoittaa sijoitustoimintaa, jossa yksityishenkilöt sijoittavat omaa varallisuuttaan erilaisiin sijoituskohteisiin, kuten tässä tapauksessa osakkeisiin. Se eroaa institutionaalisesta sijoittamisesta, jossa sijoittajina toimivat suuret organisaatiot, kuten eläkerahastot tai pankit. Yksityissijoittajien asema osakemarkkinoilla on viime vuosina vahvistunut, ja heidän merkityksensä markkinadynamiikan muovaajina on kasvanut. Digitalisaation, matalakustanteisten kaupankäyntialustojen ja osakesäästötilin käyttöönoton myötä yhä useampi suomalainen on ryhtynyt sijoittajaksi. (Suomen Pankki, 11.11.2024).

Yksityiset sijoittajat lähestyvät osakemarkkinoita erilaisista lähtökohdista ja tavoitteista. Osa sijoittaa pitkäjänteisesti varallisuuden kasvattamiseksi ja osinkotuottojen saamiseksi, kun taas toiset pyrkivät hyötymään markkinoiden lyhyen aikavälin hintavaihteluista aktiivisen kaupankäynnin avulla. Euroclear Finlandin (2025) tilastojen mukaan osakesijoittajien määrä on kasvanut tasaisesti, ja lähes joka viides suomalainen omistaa nykyään jonkin pörssilistatun yhtiön osakkeita.

Kuvio 1. Suomalaisen osakesijoittajien määrän kehitys neljännesvuosittain vuodesta 2021.

2.1 Osakkeiden toimintaperiaate

Osakkeet ovat osakeyhtiön liikkeelle laskemia omistusosuuksia, jotka antavat omistajilleen tiettyjä oikeuksia. Osakkeita liikkeelle laskemalla yhtiö voi hankkia rahoitusta uusilta sijoittajilta, jotka sijoittavat varojaan yhtiöön ja saavat vastineeksi omistusosuuden sekä siihen liittyvät oikeudet. Yksinkertaistettuna osakkeiden ostaminen tekee sinusta kyseisen yhtiön osakkaan. (Nordea, 2025)

Osakemarkkinoiden toimintaperiaate perustuu kysynnän ja tarjonnan väliseen vuorovaikutukseen. Markkinat toimivat huutokaupan tavoin missä ostajat määrittävät hinnan, jolla ovat valmiita ostamaan osakkeita, ja myyjät hinnan, jolla ovat valmiita myymään. Kun hinnat kohtaavat, osakkeet vaihtavat omistajaa. Mikäli kysyntää on enemmän kuin tarjontaa, osakkeen hinta nousee, ja vastaavasti kun tarjontaa on enemmän kuin kysyntää, osakkeen hinta laskee. (SalkunRakentaja, 2025).

Osakesijoitusten tuotto perustuu osakekurssin mahdolliseen nousuun ja osinkoihin. Yrityksen liiketoiminnan ollessa kannattavaa, tekee yritys positiivista tulosta ja se voi maksaa osan tästä tuloksestaan osakkeenomistajille osinkojen muodossa (SalkunRakentaja, 2025).

2.2 Osakesijoittajien profiili Suomessa

Suomessa yksityissijoittajilla on hyvin erilaisia tavoitteita ja resursseja sijoittamiseen. Pieni osa sijoittajista on aktiivisia, jotka pyrkivät hyödyntämään markkinoiden lyhyen aikavälin liikkeitä, kun taas valtaosa suosii pitkäjänteistä ja maltillista sijoitusstrategiaa. Tähän päätökseen vaikuttavat muun muassa Suomessa toimiva verotus, joka suosii pitkäaikaisia sijoituksia, sekä suomalaisen sijoituskulttuurin konservatiivisuus (OP Ryhmä, 2025).

Suomalaiset sijoittajat arvostavat suuria, nimeltään tuttuja ja kotimaisia osakkeita. Tällaisia ovat esimerkiksi Neste, Nordea, Nokia, Fortum sekä Sampo. Suomalaisten

suosikkiosakkeet pysyvät suurilta osin vuodesta toiseen samoina ja muutoksia kärkiosakkeissa on vain vähän. OP:n yli 330000 osakesijoittajan asiakasdatan mukaan suomalaisilla sijoittajilla on salkussaan keskimäärin seitsemän eri yhtiön osakkeita. Tämä seitsemän osakkeen mediaani koostuu monesti ainoastaan kotimaisista osakkeista.

OP Ryhmän asiakasdatan mukaan kotimaiset osakkeet säilyttivät suosionsa myös vuonna 2024, sillä suomalaiset sijoittajat ostivat edelleen enemmän kotimaisia kuin ulkomaisia osakkeita. OP:n asiakkaiden vuoden 2024 netto-ostetuin osake oli Neste (Hemmilä, 2024). Suomalaisten sijoittajien käyttäytymiselle on tyypillistä suosia tunnettuja suuria pörssiyrityksiä, vaikka niiden taloudelliset näkymät tai tulosodotukset eivät olisi edes positiivisia. Alla oleva kuvaaja havainnollistaa, millaiseen markkinatilanteeseen ja kurssikehitykseen suomalaiset ajoittivat ostonsa Nesteen osakkeella vuoden 2024 aikana. Kuvaaja näyttää Nesteen osakekurssin laskun noin 35 eurosta aina alle 10 euron tasolle, mikä viittaa merkittävään arvonalennamiseen lyhyessä ajassa.

Kuvio 2. Neste kurssikehitys 01/2024–01/2025.

Danske Bankin (2025) tutkimuksen mukaan suomalaiset kokevat osakesijoittamisen edelleen vaikeaksi ja riskialttiiksi. Tutkimuksessa yli puolet vastaajista (56 %) säästi rahaa tilille, 35 % sijoitti rahastoihin ja vain 21 % suoriin osakkeisiin. Sijoittamisen esteinä korostuivat rahan puute, osakkeiden valinnan vaikeus, haluttomuus seurata markkinoita sekä riskien pelko. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä YouGovin kanssa syksyllä 2025. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 18 vuotta täyttäneet suomalaiset. (Danske Bank, 2025)

3 MARKKINATILANTEET JA TALOUSSUHDANTEET

Osakesijoittamiseen vaikuttavat ulkoiset tekijät muodostavat keskeisen osan sijoitusympäristöä ja voivat merkittävästi muokata sijoittajien näkemyksiä sekä päätöksentekoa. Näihin tekijöihin kuuluvat muun muassa markkinatilanteet ja taloussuhdanteet, korkopolitiikka ja rahamarkkinat, poliittiset ja geopoliittiset tapahtumat sekä median ja viestinnän vaikutukset.

Ulkoisten tekijöiden ymmärtäminen on sijoittajalle tärkeää, sillä ne voivat ohjata käsityksiä markkinoiden suunnasta ja riskitasosta. Niiden huomioon ottaminen tukee informoitujen päätösten tekemistä ja auttaa hallitsemaan riskejä epävarmassa markkinaympäristössä (Khan ym., 2023). On kuitenkin huomioitava, että osakemarkkinat ovat luonteeltaan arvaamattomia ja alttiita äkillisille muutoksille, minkä vuoksi sijoittajien tulisi painottaa pitkän aikavälin näkökulmaa, hajautusta sekä harkittua päätöksentekoa (Sundar ym., 2023).

Osakemarkkinoiden kehityksen ennustaminen erityisesti lyhyellä aikavälillä on haastavaa. Markkinat reagoivat usein ennakoivasti tuleviin taloudellisiin muutoksiin, ja ne voivat heijastaa odotuksia jopa 6–12 kuukautta etukäteen. Tämän seurauksena markkinat eivät aina kuvasta nykyhetken taloudellista tilannetta, vaan pikemminkin tulevaisuuden näkymiä. Esimerkiksi negatiivinen uutinen ei välttämättä johda kurssilaskuun, mikäli se on jo hinnoiteltu markkinoille, tai positiivinen tulos voi aiheuttaa kurssin laskun, jos tulevaisuuden odotukset heikkenevät (Pörsisäätiö, 2019).

Osakemarkkinoihin vaikuttavat merkittävästi yleiset markkinatilanteet ja taloussuhdanteet, jotka voivat ohjata sijoittajien käyttäytymistä ja päätöksentekoa. Talouden eri vaiheet, kuten nousukaudet, taantumet ja kriisit, muokkaavat sijoitusympäristöä ja voivat vaikuttaa merkittävästi osakekurssien kehitykseen. Ymmärtä-

mällä taloussuhdanteiden vaikutuksia ja seuraamalla aktiivisesti markkinatilannetta sijoittajat voivat tehdä parempia ja tietoisempia päätöksiä sijoitusstrategioidensa suhteen. (Dzikevičius, 2012)

3.1 Osakemarkkinoiden syklit

Osakemarkkinat liikkuvat sykleittäin. Jotta yksityiset sijoittajat ymmärtäisivät syklisen rakenteen, tulisi sitä tarkastella hyvin yksinkertaisesta lähestymiskulmasta. Yleisesti osakemarkkinat jaetaan nousu- ja laskumarkkinoihin, joita kutsutaan tuttavallisemmin härkä- ja karhumarkkinoiksi. Härkämarkkinalle ei ole olemassa täsmällistä määritelmää sen pituuden tai prosentuaalisen nousun perusteella, mutta Yhdysvaltain arvopaperimarkkinoita valvova SEC määrittelee sen ajanjaksoksi, jolloin osakekurssit nousevat ja markkinoiden ilmapiiri on optimistinen. Tyypillisesti härkämarkkinan katsotaan alkaneen, kun laaja markkinaindeksi on noussut vähintään 20 % kahden kuukauden aikana. Karhumarkkinalla taas viittaa tilanteeseen, jossa osakeindeksi on laskenut vähintään 20 % edellisestä huipusta. (Lounasmeri, 2023)

Sijoittamisessa menneisyyden tapahtumien ymmärtäminen on poikkeuksellisen tärkeää verrattuna moniin muihin aloihin. Kun sijoittaja tuntee pörssin syklisen luonteen, hänen on helpompi välttää virheitä, joita sijoittajat toistavat markkinoilla yhä uudelleen. Maailman muuttuessa ympärillämme kuitenkin pörssisyklin eri vaiheet näyttävät toistavan itseään. Nousua seuraa aina lasku ja laskua uusi nousu. Vaikka osakekurssien pitkän aikavälin trendi on talouskasvun myötä nouseva, sijoittajien käyttäytyminen johtaa kurssien aaltoiluun trendin molemmin puolin. Tilanteissa syntyy pörssikuplia ja -romahduksia. (Sijoittaja, 2024)

3.2 Historian kriisit Dow Jones -indeksissä

Maailman osakemarkkinat ovat kokeneet merkittäviä kurssilaskuja ja voimakkaita heilahteluja jo yli sadan vuoden ajan. Tarkastelemalla osakemarkkinoiden merkit-

tävimpiä kriisejä ja niiden vaikutuksia Dow Jones Industrial Average -indeksiin, voidaan paremmin ymmärtää, millaisiin haasteisiin sijoittajat ovat eri aikakausina joutuneet. Dow Jones Industrial Average on yksi maailman tunnetuimmista osakeindekseistä, ja se mittaa 30 suuren Yhdysvaltain pörssissä listatun yrityksen osakekurssien kehitystä. Indeksini perusti Charles Dow, The Wall Street Journalin perustaja, ja se on vanhin edelleen julkaistava yhdysvaltalainen osakeindeksi. (DeChesare, 2024)

Alla olevaan taulukkoon on listattu suurimmat kriisit ja niiden keskeinen syy tai tapahtuma. Kriisiksi on luettu tapahtumat, joiden seurauksena Dow Jones Industrial Average- indeksi on laskenut yli 20 %. (Nordea, 2025)

Kriisi	Ajankohta	Indeksin lasku (%)	Keskeinen syy / tapahtuma
Pörssiromahdus	1929-1932	-89 %	Osakemarkkinoiden ylikuumeneminen
Toinen maailmansota	1937-1942	-53 %	Sodan epävarmuus ja talouden supistuminen
Taantuma pelko	1946-1949	-24 %	Talouden rakennemuutos ja inflaatiopaineet
Kylmä sota	1961-1963	-27 %	Kylmä sota iskee osakemarkkinoille
Vietnamin sota ja Watergate	1972-1974	-45 %	Vietnam ja Watergate huolettavat
Musta maanantai	1987	-23 %	Maailmanlaajuinen romahdus
IT-kupla	2000-2002	-38 %	IT-kupla puhkeaa
Finanssikriisi	2007-2009	-51 %	Asuntokupla puhkesi
COVID-19-pandemia	2020	-37 %	Globaalin talouden pysähtyminen pandemian vuoksi
Inflaatiokriisi	2021-2022	-21 %	Inflaatio nosti korkoja, Venäjä hyökkäsi Ukrainaan

Kuvio 3. Historian kriisit Dow Jones -indeksissä.

Toinen kuvio havainnollistaa 2000-luvun suurimpien kriisien vaikutukset Dow Jones Industrial Average -indeksin kurssigraafiin.

Kuvio 4. 2000-luvun pörssiromahdukset Dow Jones Industrial Average -indeksissä.

3.3 Nykyinen osakemarkkinatilanne

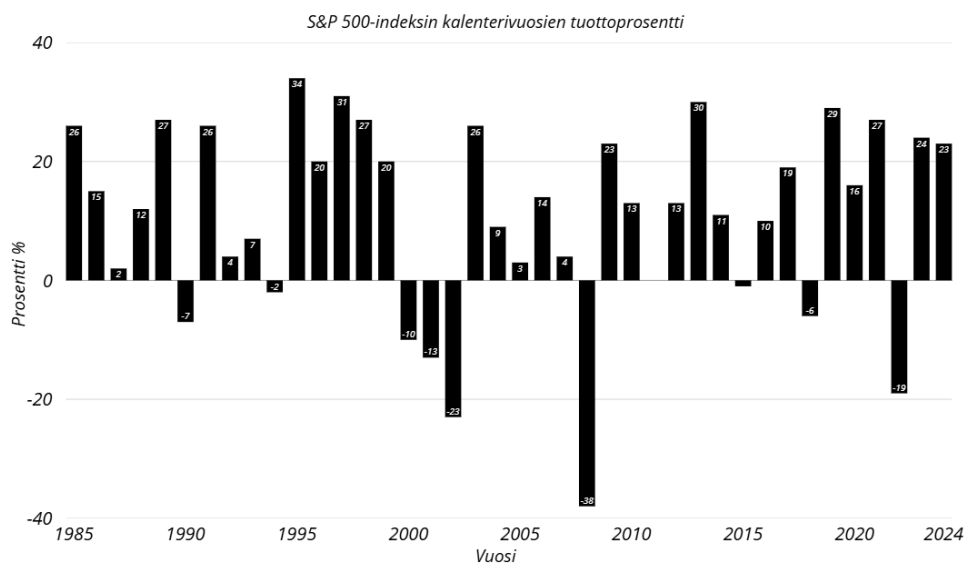
Viime vuodet 2023 ja 2024 olivat Yhdysvaltojen osakemarkkinoilla merkittävän vahvoja. S&P 500-indeksi tuotti näiden kahden vuoden aikana yhteensä yli 50 %. S&P 500-indeksi koostuu 500 suuresta yhdysvaltalaisesta pörssiyrityksestä, jotka edustavat laajasti eri toimialoja. Indeksiin pääsemisen edellytyksenä on, että yrityksen osake on listattu johonkin merkittävään Yhdysvaltain pörsseistä, kuten New Yorkin pörssiin (NYSE) tai Nasdaqiin. Käytännössä S&P 500 kuvastaa varsin hyvin Yhdysvaltojen ja samalla koko maailman suurimpien ja vaikutusvaltaisimpien yritysten kehitystä (Nordnet, 2025).

Vuoden 2025 alussa sijoittajat olivat toiveikkaita jatkamaan vahvaa kurssikehitystä, mutta poliittiset päätökset ja talouden epävarmuus saivat osakkeet etenkin USA:ssa jyrkkään ja nopeaan laskuun. S&P 500-indeksi laski vuoden alussa miltei 20 % huipusta. VIX nousi jyrkästi ja korkeammalle tasolle kuin koronakriisissä. VIX-

indeksi, joka tunnetaan myös nimellä "pelkoindeksi", on yksi seuratuimmista mittareista sijoitusmarkkinoilla. VIX toimii usein eräänlaisena sijoittajien tunnetilojen mittarina. Se kertoo, kuinka rauhallisina tai levottomina markkinat näyttävät tulevan kuukauden aikana. (Nordnet, 2025)

Kauppasotien eteneminen kuitenkin kohti ratkaisua sekä korkomarkkinoiden rauhoittuminen ovat tukeneet osakemarkkinoita. Myös pörssiyhtiöiden vahvat tulokset ovat antaneet vauhtia osakkeille. Syyskuun aikana markkinat ovat innostuneet myös Fedin koronlaskusyklin alkamisesta. Näiden kaikkien seurauksena S&P 500-indeksi onkin noussut huhtikuun 2025 pohjista yli 30 % uusiin huippuihinsa.

Suuret tuotot yksittäisissä osakkeissa ovat saaneet sijoittajat näkemään nopeita tuottoja. Etenkin tällaisina vuosina sijoittajien riskinottohalukkuus kasvaa äärettömiin. Valtaosa pelkää jäävänsä pois mahdollisista tuotoista. Tämä näkyy esimerkiksi tilanteissa, joissa jopa tappiolliset yhtiöt voivat nousta useita satoja prosentteja, koska markkina käy niin kuumana, että sijoittajat ostavat lähes mitä tahansa ilman vahvoja taloudellisia perusteita. Historian valossa osakeindeksien keskimääräinen vuosituotto osakeindekseillä on ollut 7–10 %. Unohtamalla tämän faktan sijoittajat ajautuvat helposti liialliseen optimismiin. (Mitchell, 2025) Alla esitetystä kuvaajasta näkyy S&P 500-indeksin kalenterivuosien tuotto prosentit aina vuodesta 1985 vuoteen 2024.

Kuvio 5. S&P 500-indeksin kalenterivuosien tuotto prosentit.

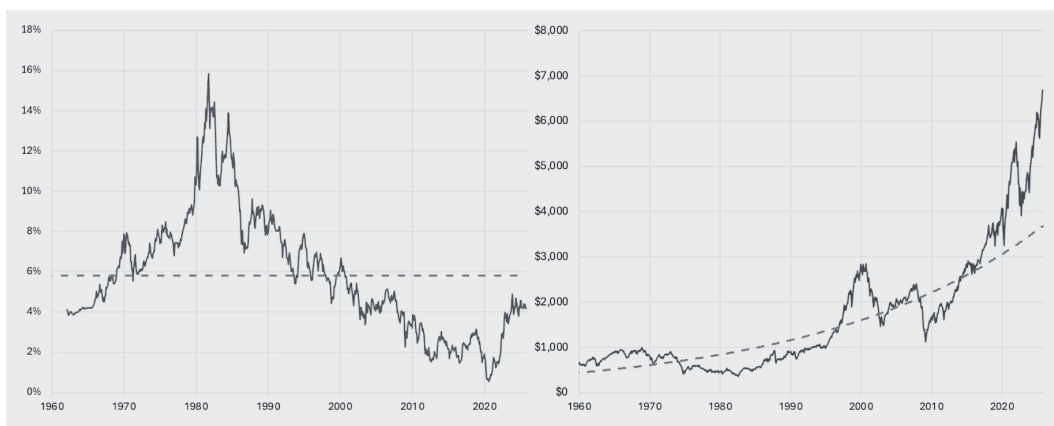
Yhdysvaltalaisen pankin JP Morganin markkinakatsauksen (2024) mukaan sijoittajien tulisi näinä vuosina keskittyä pitkän aikavälin sijoitussuunnitelmiin pikavoittojen sijaan. Painottaen ilmiötä ”paluuta keskiarvoon” eli sitä, että sijoitustuotot vaihtelevat pitkän aikavälin keskiarvotuoton molemmilla puolilla, mutta palaavat aina lopulta keskiarvoon (SalkunRakentaja, 2025). Tuotoissa ei siis ole pysyvää keskiarvosta erkaantuvaa trendiä. Tutkimusten mukaan korkea sijoittajasentimentti ennustaa matalampia tulevia tuottoja, kun taas matala sentimentti ennustaa korkeampia tuottoja, mikä viittaa markkinoiden taipumukseen liikkua vastoin suurimman osan odotuksia (Ding, Mazouz & Wang, 2020).

4 KORKOPOLITIIKKA JA RAHAMARKKINAT

Korkopolitiikka ja rahamarkkinat ovat keskeisiä ulkoisia tekijöitä, jotka ohjaavat osakemarkkinoiden liikkeitä ja vaikuttavat monen sijoittajan osto- ja myyntipäätöksiin. Keskuspankit, kuten Yhdysvaltain keskuspankki (Fed) ja Euroopan keskuspankki (EKP), säätelevät ohjauskorkoja talouden elvyttämiseksi tai hillitsemiseksi (Euroopan keskuspankki, 2025). Kun korkoja lasketaan, rahan hinta halpenee, mikä kannustaa investointeihin ja lisää osakkeiden kysyntää. Tällöin sijoittajat usein olettavat, että korkojen lasku tukee pörssin nousua.

Käytännössä markkinoiden reaktiot voivat kuitenkin poiketa odotuksista. Esimerkiksi vuosina 2001 ja 2008 korkojen voimakkaat laskut eivät nostaneet osakekursseja, koska ne tapahtuivat jo talouden heikentyessä ja sijoittajien luottamuksen romahtaessa. Myös vuonna 2022 Fedin kiristävän politiikan keskellä aloitettu lieventäminen sai aikaan vain lyhytaikaisen helpotuksen, sillä sijoittajat tulkitsivat sen merkiksi talouden hidastumisesta. (Morgan Stanley Wealth Management, 2024)

Sijoittajien käyttäytyminen perustuu usein odotuksiin tulevasta. Korkojen laskusyklin alussa moni lisää osakepainoa ennakoiden nousua, kun taas korkojen noustessa varoja siirretään turvasatamiin, kuten korkoinstrumentteihin. Korkopolitiikan ymmärtäminen auttaa yksityissijoittajaa arvioimaan, milloin markkinoiden optimismi perustuu todelliseen talouskehitykseen ja milloin se on vain hetkellistä ylireaktiota.

Kuvio 6. Yhdysvaltain valtionlainan koron sekä S&P 500-osakeindeksin kehitys.

Kuvio havainnollistaa 10 vuoden Yhdysvaltain valtionlainan koron sekä S&P 500-osakeindeksin kehitystä pitkällä aikavälillä suhteessa niiden trendiviivoihin. Kuvista voidaan havaita, että korkotaso on pitkällä aikavälillä ollut laskevassa trendissä, kun taas osakemarkkinat ovat samanaikaisesti kehittyneet selvästi nousevaan suuntaan.

Tämä tukee talousteoriassa usein esitettyä näkemystä, jonka mukaan matala korkotaso tukee osakkeiden arvonnousua muun muassa alentuneiden diskonttokorkojen ja sijoittajien tuottohakuisuuden kautta. Kuvio osoittaa myös, että korot ja osakemarkkinat liikkuvat pitkällä aikavälillä usein vastakkaisiin suuntiin, mikä viittaa niiden väliseen negatiiviseen korrelaatioon. (Current Market Valuation, 2025)

5 POLIITTISET JA GEOPOLIITTISET TAPAHTUMAT

Poliittiset ja geopoliittiset tapahtumat voivat vaikuttaa osakemarkkinoihin monin tavoin. Niiden vaikutus riippuu tapahtumien laajuudesta, ennakoitavuudesta ja markkinoiden yleisestä riskinottohalukkuudesta. Poliitiikan ja markkinoiden välinen suhde on kaksisuuntainen, sillä poliittiset päätökset voivat ohjata taloudellista kehitystä, ja toisaalta markkinareaktiot voivat vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon (Heikkinen, 2025).

Geopolitiikalla tarkoitetaan valtioiden välisiä suhteita, jotka kytkeytyvät maantieteellisiin, taloudellisiin ja strategiaan tekijöihin. Näillä tekijöillä on keskeinen merkitys maailmanpolitiikan ja kansainvälisten markkinoiden dynamiikassa. Geopoliittiset riskit voivat syntyä esimerkiksi konflikteista, kauppasodista, energiamarkkinoiden häiriöistä tai poliittisesta epävakauksesta. Tällaiset tapahtumat lisäävät epävarmuutta, mikä näkyy usein osakemarkkinoiden lyhytaikaisena heilahteluna, mutta joissain tapauksissa myös pidempikestoisina vaikutuksina sijoittajien käyttäytymiseen ja riskinottohalukkuuteen (J.P. Morgan Private Bank, 2024).

J.P. Morgan Private Bankin (2024) tutkimuksen mukaan markkinoiden keskimääräinen lasku merkittävän geopoliittisen shokin yhteydessä on ollut 6–8 %, mutta palautuminen tapahtuu tavallisesti 2–4 kuukauden kuluessa. Tämä viittaa siihen, että poliittiset ja geopoliittiset tapahtumat aiheuttavat useimmiten lyhytaikaisia heilahteluja, eivätkä ne välttämättä muuta pitkän aikavälin markkinatrendejä.

Suurimmat ja pysyvämmät vaikutukset syntyvät tilanteissa, joissa geopoliittinen kriisi vaikuttaa suoraan globaaliin energian- tai raaka-ainetuotantoon tai johtaa rahapolitiikan merkittäviin muutoksiin. Esimerkiksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan vuonna 2022 ja sitä seurannut energiakriisi osoittivat, että geopoliittiset riskit voivat toimia merkittävänä inflaation ajurina ja siten vaikuttaa suoraan keskuspankkien päätöksiin. Sijoittajien näkökulmasta geopoliittisten riskien hallinta on olen-

nainen osa sijoitusstrategiaa. Institutionaaliset sijoittajat hyödyntävät yhä useammin geopolittisiä riskimalleja ja skenaariotyökaluja arvioidakseen markkinoiden herkkyyttä poliittisille shokeille.

Vuosien 2020–2026 aikakausi on ollut poikkeuksellisen geopolittisesti epävakaana. Poliittiset päätökset, energiaturvallisuus ja suurvaltojen välinen kilpailu ovat vaikuttaneet sijoittajien käyttäytymiseen ja lisänneet markkinoiden volatilitteettia. Vaikka useimmat geopolittiset kriisit ovat aiheuttaneet vain väliaikaisia markkina-liikkeitä, niiden toistuvuus ja samanaikaisuus ovat kasvattaneet rahoitusmarkkinoiden rakenteellista epävarmuutta. (Seydl, 2024)

6 MEDIA JA VIESTINTÄ

Media käsittää viestintäkanavat ja -alustat, joiden kautta informaatiota jaetaan laajalle yleisölle. Se voidaan jakaa perinteiseen mediaan, kuten sanomalehtiin, televisioon ja radiokanaviin, sekä digitaaliseen ja sosiaaliseen mediaan, kuten X, Reddit, Instagram sekä sijoitusaiheiset keskustelufoorumit. Median rooli osakemarkkinoille ja yksityisille sijoittajille on merkittävä, sillä se välittää tietoa esimerkiksi aiemmin käsitellyistä ulkoisista tekijöistä, vaikuttaen näin sijoittajien tietoisuuteen ja päätöksentekoon.

Saatavilla olevan informaation määrä on niin suuri, ettei aika tai kapasiteetti riitä sen kokonaisvaltaiseen käsittelyyn, puhumattakaan oikeiden johtopäätösten tekemiseen sen pohjalta. Tilannetta vaikeuttaa entisestään talousmedian luonne, mikä elää uutisista. Mitä enemmän kiinnostavia uutisia julkaistaan, sitä paremmin media menestyy taloudellisesti. Lisäksi sijoitusala itsessään ei helpota sijoittajan asemaa. Alalla tuotetaan jatkuvasti uusia sijoitusideoita ja -instrumentteja, joita markkinoidaan aktiivisesti sijoittajille. Käytännössä koko toimiala perustuu tarinankerrontaan. (Heikkilä, 2025)

Median tuottama sisältö vaikuttaa paitsi markkinoiden yleiseen sentimenttiin eli sijoittajien mielialaan ja odotuksiin kuin myös suoraan yksittäisten sijoittajien päätöksiin. Tutkimukset osoittavat, että median näkyvyys on positiivisesti yhteydessä osakekursseihin, mikä tarkoittaa, että positiivinen uutisointi voi johtaa osakkeen arvon nousuun ja negatiivinen uutisointi vastaavasti laskuun (Ichev, 2023).

Markkinoille tulee joka päivä uutisia talouden tilasta ja odotuksista. Tuhannet ja tuhannet ekonomistit ja analyytikot arvioivat toteutuneita lukuja ja julkaisevat niiden perusteella omia talousennusteita. Näistä muodostuu konsensus, johon markkinat uskovat. Mikäli konsensusodotus laskee, indeksit tulevat alas. Mikäli konsensusodotus nousee, indeksit tulevat ylös. Jotta asia ei olisi näin yksinkertainen, joskus voi olla myös toisin päin. Tällöin markkinat ottavatkin negatiiviset uutiset ilolla

vastaan, koska niiden voidaan olettaa laskevan inflaatio-odotuksia tai aiheuttavan keskuspankin elvytyksen. (Heikkilä, 2025)

6.1 Esimerkkitalanteet mediassa

Medialla on todellinen kyky vaikuttaa sijoittajien mielialaan. Konkreettinen esimerkki suomalaisesta talousmediasta, kun Kauppalehdessä julkaistiin 18.3.2020 artikkeli, jossa käsiteltiin koronapandemian vaikutuksia osakemarkkinoihin. Artikkelin otsikko oli varsin dramaattinen: "Pörssien syöksykierre jatkuu vielä viikkoja: Olemme totaalisen tuhon kynnyksellä, Jumala meitä auttakoon". Artikkelin edusti tuolloin vallinnutta pessimististä markkinanäkemyistä ja herätti huomiota negatiivisella sävyllään sekä pelottavalla otsikoinnillaan. Ironista kyllä, sen julkaisu osui päivälleen hetkeen, jolloin Helsingin pörssin pääindeksi saavutti koronan aiheuttaman pohjan kurssissa.

Mikäli sijoittaja jätti artikkelin huomiotta ja luotti omaan näkemykseensä ostamalla esimerkiksi OMXHPI-indeksiä kyseisenä päivänä, olisi tuolloin saanut seuraavan puolentoista vuoden aikana nauttia noin 100 % tuotoista. Alla oleva kuvaaja havainnollistaa tilannetta, jossa media ja uutisvirta on kaikkein negatiivisinta ja sijoittajien keskuudessa uutistoimisto CNN:n ylläpitämä "fear & greed index" on kaikkein äärimmäisessä "extreme fear" asennossa. Kyseinen mittari on sijoittajien sentimenttiä mittaava indeksi, joka kertoo, vallitseeko markkinoilla enemmän pelkoa (fear) vai ahneutta (greed). Se perustuu useisiin markkinaindikaattoreihin ja auttaa ymmärtämään, ovatko osakkeet mahdollisesti yli- tai alihinnoiteltuja tunnesyörien perusteella (CNN, 2025).

Kuvio 7. OMXHPI kurssikehitys romahduksesta 2020.

Tutkimukset osoittavat, että media voi subjektiivisten mieltymystensä tai vironiensa vuoksi johtaa sijoittajia tulkitsemaan tietoa väärin. On tärkeää huomata, että media ei aina anna objektiivista kuvaa, ja sijoittajien tulisi suhtautua kriittisesti median välittämään tietoon. Artikkelissa mainitaan myös niin sanottu "totuusvaikutus", jossa ihmiset uskovat helpommin asioita, joita he kuulevat tai näkevät toistuvasti. Jos media toistaa samoja tietoja, se voi johtaa ylireagointiin osakekurssissa. Tämä korostaa median mahdollisuutta muokata sijoittajien käsityksiä. (Ren ym., 2021) Median vaikutus ei rajoitu vain suuriin joukkoihin, vaan yksittäisillä henkilöillä, erityisesti vaikutusvaltaisilla henkilöillä, voi olla myös suuri vaikutus. (Chen ym., 2023)

Kaiken kaikkiaan median ja viestinnän vaikutus sijoittamiseen on kaksijakoinen. Toisaalta media tarjoaa sijoittajille arvokasta ja ajankohtaista tietoa päätöksen tueksi, mutta toisaalta sen liiallinen seuraaminen tai uutisvirran tunnepohjainen tulkinta voi johtaa virhearvioihin. Sijoittajan olisikin tärkeää oppia tunnistamaan median mahdolliset vinoumat ja tarkastelemaan uutisia kriittisesti ja kyetä

erottamaan faktat tunnepitoisesta tulkinnasta. Näin mediaa voi hyödyntää tiedon lähteenä, ei markkinoiden ohjaajana.

7 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TULOKSET

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Kysely laadittiin sähköiseen muotoon ja se jaettiin vastaajille sähköpostitse. Kysely sisälsi sekä monivalintakysymyksiä että asteikollisia väittämiä, joiden avulla pyrittiin mittaamaan vastaajien näkemyksiä ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sijoituspäätöksiin.

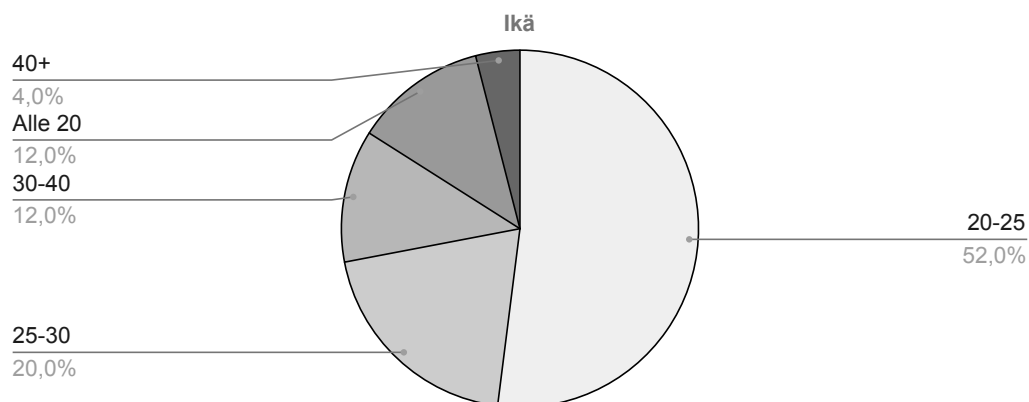
Kyselyyn vastasi yhteensä 25 henkilöä. Kaikki vastaajat olivat korkeakouluopiskelijoita. Vastaajajoukko koostui eri alojen opiskelijoista, mutta yhteistä heille oli opiskelijastatus sekä yksityinen osakesijoittaminen. Kohderyhmä rajattiin korkeakouluopiskelijoihin, koska tavoitteena oli tarkastella erityisesti nuorten ja uransa alkuvaiheessa olevien sijoittajien näkemyksiä.

Tutkimus toteutettiin anonymisti, eikä vastaajilta kerätty tunnistettavia henkilötietoja. Anonymiteetti pyrittiin varmistamaan, jotta vastaajat voisivat vastata kysymyksiin mahdollisimman rehellisesti ilman sosiaalisen paineen vaikutusta.

On kuitenkin huomioitava, että otos on suhteellisen pieni ja kohdistuu tiettyyn rajattuun ryhmään. Tuloksia ei näin ollen voida yleistää koskemaan kaikkia yksityis-sijoittajia, vaan ne kuvaavat ensisijaisesti korkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia. Toisaalta pientä vastaajien määrää selittää myös se, että kyselyn aihe koskettaa hyvin pientä osaa korkeakoulun opiskelijoista.

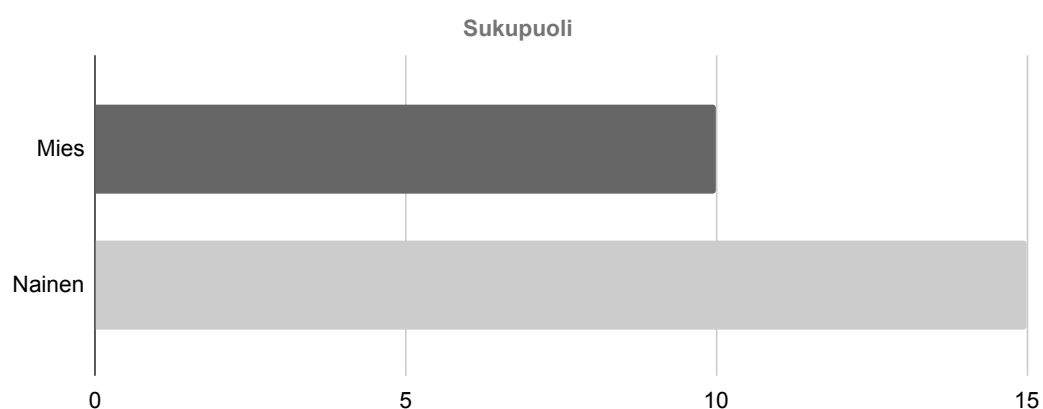
7.1 Demografiset tiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 25 henkilöä. Vastaajien ikäjakauma on esitetty kuvassa 1.

Vastaajista 52 prosenttia oli iältään 20–25-vuotiaita ja 20 prosenttia 25–30-vuotiaita. Alle 20-vuotiaita sekä 30–40-vuotiaita oli kumpiakin 12 prosenttia vastaajista, ja yli 40-vuotiaita 4 prosenttia. Vastaajajoukko painottui selkeästi nuoriin sijoittajiin, sillä yhteensä 72 prosenttia vastaajista oli alle 30-vuotiaita.

Sukupuolijakauma on esitetty kuvassa 2.

Vastaajista 15 oli naisia ja 10 miehiä. Sukupuolijakauma oli melko tasainen, mikä mahdollistaa tulosten tarkastelun ilman voimakasta sukupuolivinoumaa.

Sijoituskokemus on esitetty kuvassa 3.

Vastaajista 28 prosenttia oli sijoittanut alle vuoden ja 28 prosenttia 1–3 vuotta. Yhteensä 56 prosentilla sijoituskokemus oli enintään kolme vuotta. Vastaavasti 20 prosenttia oli sijoittanut 3–5 vuotta ja 24 prosenttia yli viisi vuotta. Tulosten perusteella enemmistö vastaajista voidaan luokitella melko kokemattomiksi sijoittajiksi.

Markkinoiden seuraamisen aktiivisuus on esitetty kuvassa 4.

36 prosenttia ilmoitti seuraavansa markkinoita satunnaisesti ja 32 prosenttia harvoin. Useita kertoja viikossa markkinoita seurasi 24 prosenttia ja päivittäin 8 prosenttia vastaajista. Yhteensä 68 prosenttia seuraa markkinoita harvoin tai satunnaisesti.

Demografisten tietojen perusteella vastaajajoukko koostuu pääosin nuorista ja suhteellisen vähän aikaa sijoittaneista henkilöistä. Tämä on merkittävä havainto tulosten tulkinnassa, sillä tutkimuskirjallisuuden mukaan sijoituskokemus ja ikä vaikuttavat riskinsietokykyyn, markkinareagointiin sekä päätöksenteon rationaalisuuteen.

7.2 Markkinatilanteen vaikutus

Vastaajien näkemykset markkinatilanteen vaikutuksesta sijoituspäätöksiin on esitetty kuvassa 5.

Väittämään ”Markkinatilanteella on merkittävä vaikutus osto- ja myyntipäätöksiini” 52 prosenttia vastasi olevansa jokseenkin samaa mieltä ja 20 prosenttia täysin samaa mieltä. Näin ollen yhteensä 72 prosenttia koki markkinatilanteen vaikuttavan päätöksentekoonsa. Jokseenkin eri mieltä oli 12 prosenttia ja täysin eri mieltä 8 prosenttia, kun taas 8 prosenttia suhtautui neutraalisti.

Tulos osoittaa, että yleinen markkinaympäristö on keskeinen sijoittajien päätöksentekoon vaikuttava tekijä. Tämä tukee teoriaosuudessa esitettyä näkemystä markkinasyklien psykologisesta vaikutuksesta sijoittajien riskikäsitykseen. Vaikka yksittäiset uutiset eivät välttämättä ohjaa toimintaa, laajempi markkinasantimentti vaikuttaa arvioihin riskistä ja tuotto-odotuksista.

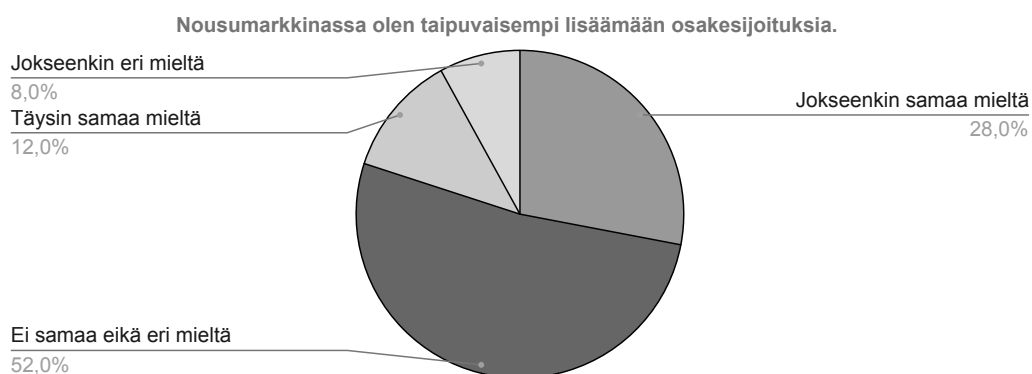
Toiminta voimakkaan markkinalaskun aikana on esitetty kuvassa 6.

36 prosenttia vastaajista ei osannut sanoa, miten toimisi laskutilanteessa. 32 prosenttia ilmoitti pitävänsä sijoitukset ennallaan ja 24 prosenttia ostavansa lisää. Ainoastaan 8 prosenttia ilmoitti myyvänsä osakkeita vähentääkseen riskiä.

Tulokset viittaavat siihen, ettei enemmistö reagoi laskumarkkinaan paniikinomaisesti. Samalla 36 prosentin epävarmuus kertoo strategian puutteesta tai kokemattomuudesta. Tämä heijastaa käyttäytymistaloustieteessä kuvattua epävarmuuden ja tappionkattamisen vaikutusta päätöksentekoon.

Nousumarkkinassa sijoitusten lisäämistä koskevat vastaukset on esitetty kuvassa 7.

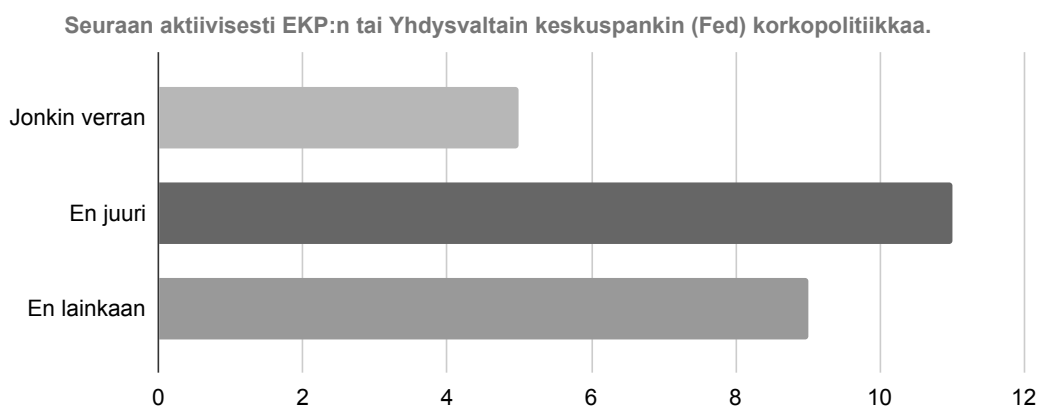

52 prosenttia suhtautui neutraalisti väittämään lisätä sijoituksia nousukaudella. Jokseenkin samaa mieltä oli 28 prosenttia ja täysin samaa mieltä 12 prosenttia. Yhteensä 40 prosenttia oli siis taipuvaisia lisäämään sijoituksia nousumarkkinassa.

Tulos viittaa siihen, että nousukaudella lisäostot eivät ole automaattisia. Kyselyyn vastanneet sijoittajat eivät siis näytä voimakkaasti seuraavan laumakäyttäytymistä, vaan suhtautuvat tilanteeseen varovaisesti. Tämä voi liittyä tietoisuuteen markkinoiden yliarvostusriskistä tai rajallisiin sijoitusvaroihin.

7.3 Makrotalouden ja korkopolitiikan vaikutus

Keskuspankkien korkopolitiikan seuraaminen on esitetty kuvassa 8.

44 prosenttia eli 11 henkilöä ilmoitti, ettei juuri seuraa korkopolitiikkaa, ja 36 prosenttia eli 9 henkilöä ei seuraa sitä lainkaan. Vain 20 prosenttia seuraa sitä jonkin verran. Yhteensä 80 prosenttia (20 henkilöä) ei seuraa aktiivisesti korkopolitiikkaa.

Korkopäätösten vaikutus sijoituspäätöksiin on esitetty kuvassa 9.

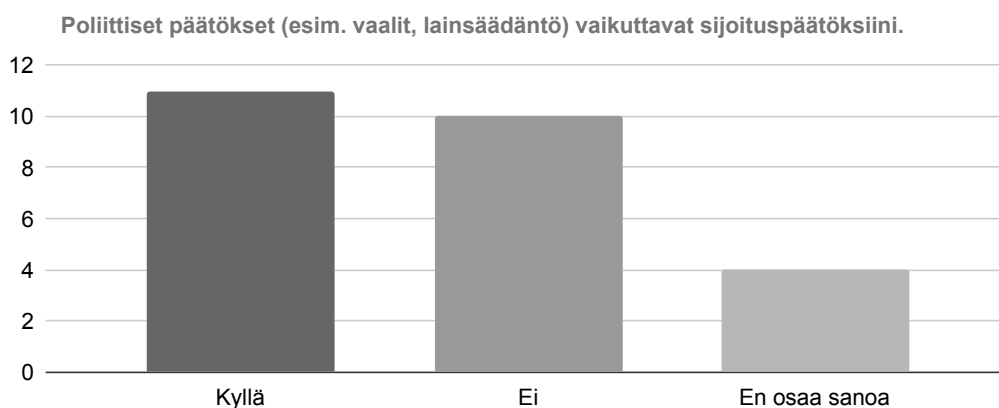

40 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei korkopäätöksillä ole vaikutusta heidän sijoituspäätöksiinsä, ja 32 prosenttia ei osannut sanoa. Vain 28 prosenttia eli 7 henkilöä koki korkopäätösten vaikuttavan.

Tulokset viittaavat siihen, että makrotaloudelliset tekijät koetaan etäisiksi yksityissijoittajan arjessa. Vaikka korkopolitiikka on teoriassa keskeinen osakemarkkinoihin vaikuttava tekijä, yksittäinen sijoittaja ei välttämättä yhdistä korkotason muutoksia suoraan omaan toimintaansa.

7.4 Poliittiset ja geopoliittiset tekijät

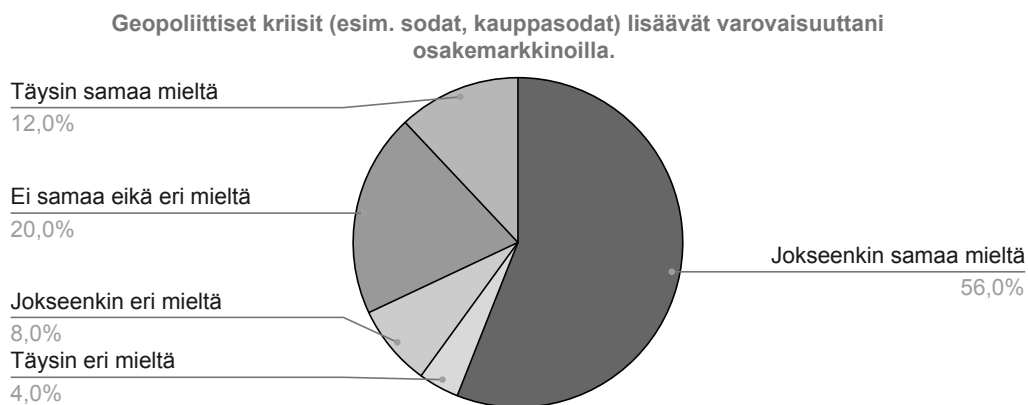
Poliittisten päätösten vaikutus on esitetty kuvassa 10.

44 prosenttia (11 henkilöä) koki poliittisten päätösten vaikuttavan sijoituspäätöksiinsä, 40 prosenttia (10 henkilöä) ei kokenut vaikutusta ja 16

prosenttia (4 henkilöä) ei osannut sanoa. Mielenpitoet jakautuivat lähes tasan, mikä viittaa siihen, että politiikan merkitys koetaan yksilöllisesti.

Geopoliittisten kriisien vaikutus varovaisuuteen on esitetty kuvassa 11.

56 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 12 prosenttia täysin samaa mieltä siitä, että kriisit lisäävät varovaisuutta. Yhteensä 68 prosenttia koki varovaisuuden lisääntyvän.

Konkreettiset muutokset sijoituspäätöksiin geopoliittisten tapahtumien vuoksi on esitetty kuvassa 12.

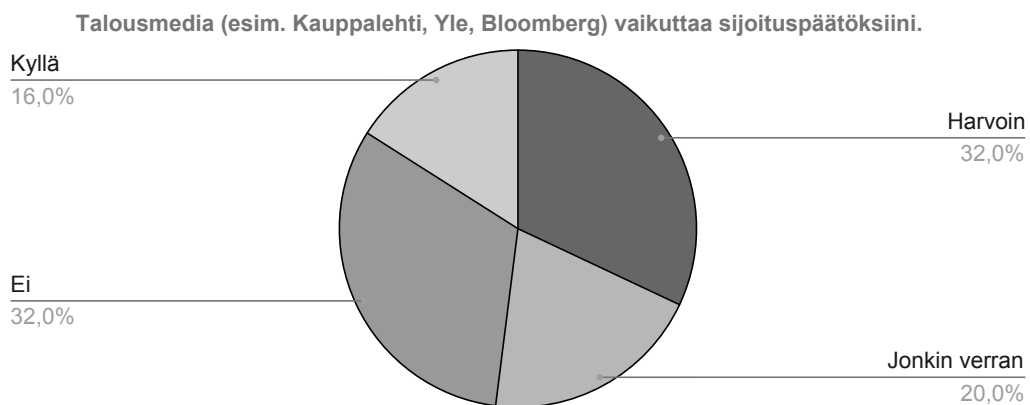

52 prosenttia (13 henkilöä) ilmoitti, ettei ole muuttanut sijoituspäätöksiään, kun taas 36 prosenttia (9 henkilöä) oli muuttanut. Tämä osoittaa selkeän eron koetun varovaisuuden ja konkreettisen toiminnan välillä. Geopoliittiset kriisit vaikuttavat

ensisijaisesti riskikäsitykseen ja tunnelmaan, mutta eivät automaattisesti johda toimenpiteisiin.

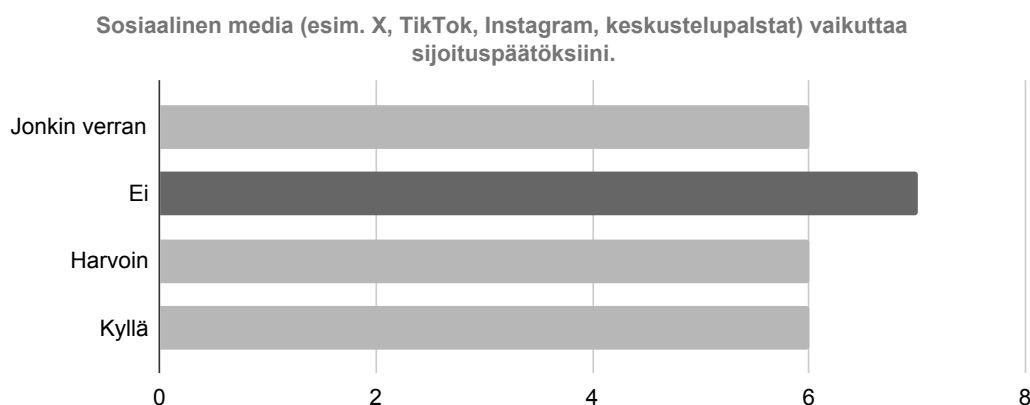
7.5 Median vaikutus

Talousmedian vaikutus on esitetty kuvassa 13.

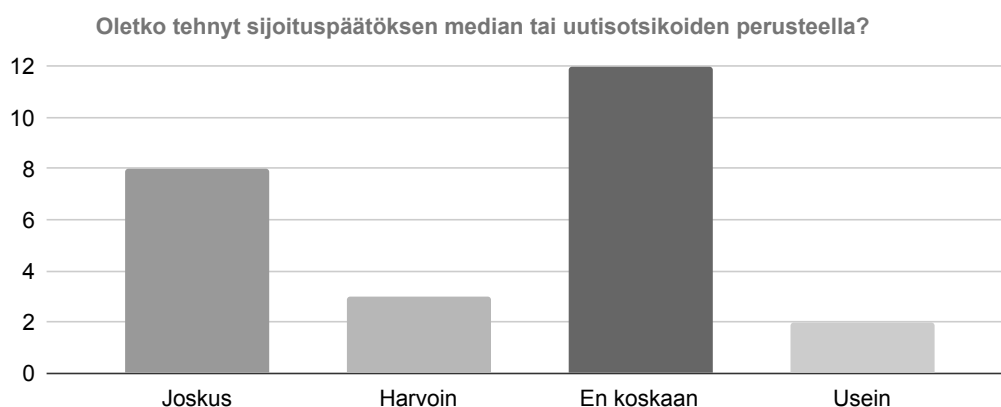
32 prosenttia vastasi harvoin ja 32 prosenttia ei. 20 prosenttia koki vaikutusta jonkin verran ja 16 prosenttia kyllä. Yhteensä 64 prosenttia koki vaikutuksen vähäiseksi.

Sosiaalisen median vaikutus on esitetty kuvassa 14.

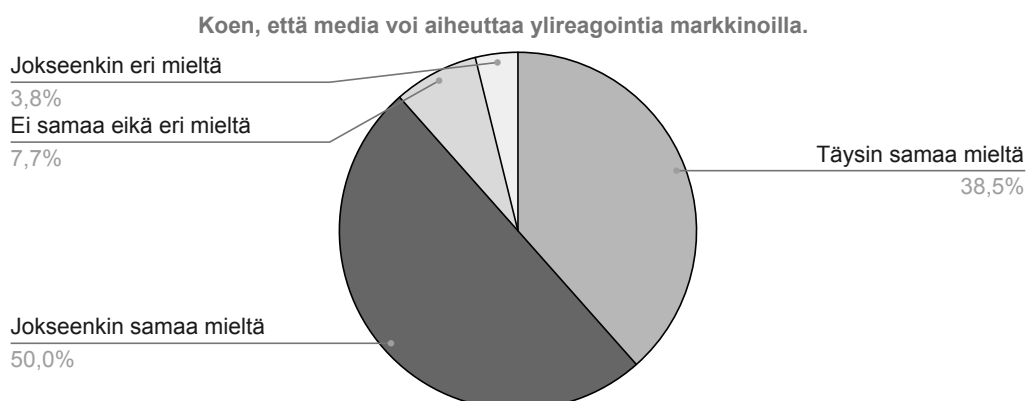
28 prosenttia (7 henkilöä) ei kokenut vaikutusta, mutta 48 prosenttia (12 henkilöä) koki vaikutusta ainakin jonkin verran tai kyllä. Sosiaalisen median rooli näyttäytyi siis hieman perinteistä mediaa merkittävämpänä.

Median tai uutisotsikoiden perusteella tehtyjä päätöksiä koskevat vastaukset on esitetty kuvassa 15.

48 prosenttia vastasi ”ei koskaan”, mutta 32 prosenttia ”joskus”, 12 prosenttia ”harvoin” ja 8 prosenttia ”usein”. Näin ollen 52 prosenttia on tehnyt ainakin joskus sijoituspäätöksen median perusteella.

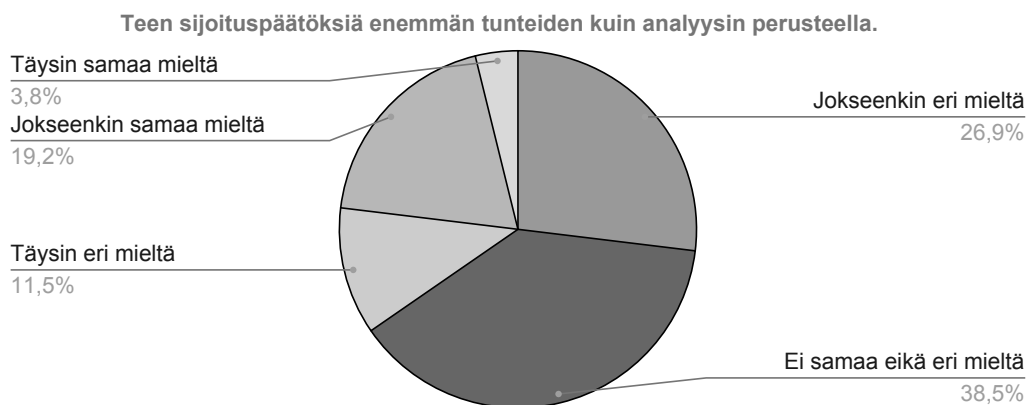
Median aiheuttamaa ylireagointia koskevat vastaukset on esitetty kuvassa 16.

88 prosenttia oli sitä mieltä, että media voi aiheuttaa ylireagointia markkinoilla.

Tulokset osoittavat mielenkiintoisen ristiriidan, sillä vastaajat tunnistavat median vaikutuksen markkinoihin, mutta vähättelevät sen vaikutusta omaan toimintaansa.

Tunteiden vaikutusta koskevat vastaukset on esitetty kuvassa 17.

28 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä ja 8 prosenttia täysin eri mieltä väittämän kanssa. Neutraalisti vastasi 40 prosenttia. Jokseenkin samaa mieltä oli 20 prosenttia ja täysin samaa mieltä 4 prosenttia.

Yhteensä 24 prosenttia myönsi tunteiden vaikuttavan päätöksentekoon. Vaikka enemmistö ei kokenut näin, itsearviointi voi aliarvioida tunteiden todellista merkitystä, mikä on havaittu myös käyttäytymistaloustieteellisessä tutkimuksessa.

7.6 Tulosten yhteenveto

Tutkimustulosten perusteella ulkoiset tekijät vaikuttavat yksityisijoittajien toimintaan ensisijaisesti riskikäsityksen ja varovaisuuden kautta. Selkein vaikutus liittyy markkinatilanteeseen (72 %) sekä geopoliittisiin kriiseihin (68 % koki varovaisuuden lisääntyvän).

Sen sijaan makrotaloudelliset tekijät, kuten korkopolitiikka, koetaan etäisemmiksi, eikä niiden vaikutusta omaan päätöksentekoon tunnisteta yhtä selvästi.

Mediaa pidetään markkinoita liikuttavana tekijänä, mutta omaan toimintaan sen vaikutusta vähätellään. Tulokset viittaavat siihen, että sijoittajien käyttäytyminen ei ole täysin rationaalista eikä täysin tunnepohjaista, vaan näiden yhdistelmä.

Kokonaisuutena tulokset tukevat käsitystä siitä, että ulkoiset tekijät vaikuttavat sijoittajien päätöksentekoon, mutta vaikutus ei ole suoraviivainen. Usein vaikutus näkyy varovaisuutena ja asenteissa, ei välttämättä välittöminä osto- tai myyntipäätöksinä.

8 POHDINTA

Tässä luvussa esitetään tutkimuksen keskeiset johtopäätökset sekä tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi esitetään jatkotutkimusehdotuksia ja arvioidaan omaa oppimisprosessia.

8.1 Johtopäätökset

Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää: Miten ulkoiset tekijät vaikuttavat yksityisten osakesijoittajien sijoituspäätöksiin?

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että ulkoiset tekijät vaikuttavat sijoittajien päätöksentekoon ennen kaikkea riskikäsityksen ja varovaisuuden kautta. Vaikutus ei kuitenkaan useimmiten ilmene suorina ja välittöminä osto- tai myyntipäätöksinä.

Markkinatilanne osoittautui selkeimmin sijoituspäätöksiin vaikuttavaksi tekijäksi. Enemmistö vastaajista koki markkinaympäristön vaikuttavan omaan toimintaansa. Tämä tukee teoriaosuudessa käsiteltyä markkinasykliä ja sijoittajapsykologian välistä yhteyttä. Tulokset viittaavat siihen, että yleinen markkinasentimentti vaikuttaa sijoittajien riskin kokemiseen, vaikka yksittäiset päätökset eivät välttämättä perustu suoraan yksittäisiin uutisiin tai tapahtumiin.

Makrotaloudellisten tekijöiden, kuten korkopolitiikan, vaikutus koettiin sen sijaan selvästi heikommaksi. Suuri osa vastaajista ei seurannut aktiivisesti korkopäätöksiä eikä kokenut niiden vaikuttavan omaan sijoitustoimintaansa. Tämä voi viitata siihen, että yksityissijoittajat hahmottavat sijoitusympäristöä enemmän konkreettisten markkinaliikkeiden kuin makrotaloudellisten mekanismien kautta. On kuitenkin mahdollista, että korkopolitiikan vaikutus on osittain epäsuoraa ja tiedostamatonta.

Geopoliittiset kriisit lisäsivät vastaajien varovaisuutta, mutta enemmistö ei muuttanut konkreettisesti sijoituspäätöksiään. Tämä osoittaa, että riskin kokemus ja

varsinainen toiminta eivät aina ole suorassa yhteydessä toisiinsa. Sijoittajat voivat tunnistaa riskin kasvaneen, mutta silti pitäytyä pitkän aikavälin strategiassaan.

Median osalta tulokset olivat erityisen mielenkiintoisia. Vastajat tunnistivat median kyvyn aiheuttaa markkinoilla ylireagointia, mutta samanaikaisesti vähättelivät sen vaikutusta omaan päätöksentekoonsa. Tämä tukee käyttäytymistaloustieteessä esitettyä kolmannen persoonan efektiä, jossa yksilöt arvioivat muiden olevan alttiimpia vaikutteille kuin he itse. Median vaikutus näyttäytyy siis enemmän epäsuorana riskin ja tunnelman muokkaajana kuin suorana päätöksenteon käynnistäjänä.

Kokonaisuutena tutkimus osoittaa, että sijoittajien päätöksenteko on yhdistelmä rationaalista analyysiä ja psykologisia tekijöitä. Ulkoiset tekijät vaikuttavat ennen kaikkea siihen, miten sijoittaja kokee riskin ja epävarmuuden.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella validiteetin ja reliabiliteetin näkökulmasta.

Validiteetilla tarkoitetaan sitä, mittaako tutkimus sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Tässä tutkimuksessa kyselylomake laadittiin siten, että se vastasi suoraan tutkimuskysymykseen. Kysymykset perustuivat teoriaosuudessa käsiteltyihin ulkoiisiin tekijöihin, mikä vahvistaa sisällöllistä validiteettia.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. Tutkimus toteutettiin standardoidulla kyselylomakkeella, mikä parantaa tulosten vertailtavuutta. Toisaalta otoskoko oli pieni ($n=25$) ja kohderyhmä rajattu korkeakouluopiskelijoihin. Mikäli tutkimus toistettaisiin eri kohderyhmällä, tulokset voisivat poiketa merkittävästi.

Lisäksi tutkimus perustui itsearviointiin, mikä voi aiheuttaa sosiaalisen suotavuuden vinoumaa. Vastaajat saattavat esimerkiksi vähätellä tunteiden tai median vaikutusta omaan päätöksentekoonsa.

Näistä rajoitteista huolimatta tutkimus antaa arvokasta tietoa nuorten yksityisjoittajien suhtautumisesta ulkoisiin tekijöihin.

8.3 Jatkotutkimusehdotukset

Aihetta olisi hyödyllistä tutkia laajemmalla ja heterogeenisemmalla otoksella. Eriytyisesti eri ikäryhmien ja eritasoisen sijoituskokemuksen omaavien sijoittajien vertailu voisi tuoda esiin merkittäviä eroja ulkoisten tekijöiden vaikutuksessa.

Lisäksi jatkotutkimuksessa voitaisiin tarkastella todellista sijoituskäyttäytymistä esimerkiksi kaupankäyntidatan avulla. Tällöin olisi mahdollista verrata itsearvioituja vastauksia todellisiin osto- ja myyntitapahtumiin.

8.4 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöprosessi on kehittänyt merkittävästi tutkimuksellista ajatteluani ja kykyäni tarkastella taloudellisia ilmiöitä analyttisesti. Aiheen syvälinen perehtyminen vahvisti ymmärrystäni siitä, kuinka monisyistä sijoittajien päätöksenteko on.

Eriytyisen opettavaista oli kyselytutkimuksen suunnittelu ja tulosten analysointi. Opin arvioimaan kriittisesti sekä aineiston rajoitteita että omia tulkintojani. Prosessin aikana kehittyivät myös tiedonhaku- ja lähdekriittisyystaidot.

Haasteellisinta oli aiheen rajaaminen riittävän pieneksi sekä tutkimuskysymyksen tarkka kohdentaminen. Työskentely kuitenkin vahvisti kykyäni jäsentää laajaa kokonaisuutta selkeäksi ja loogiseksi tutkimusraportiksi.

Kokonaisuutena opinnäytetyöprosessi on vahvistanut valmiuksiani soveltaa teoriaa käytäntöön ja tarkastella sijoittamiseen liittyviä ilmiöitä kriittisesti myös tulevaisuuden työelämässä.

LÄHTEET

Suomen Pankki. (11.11.2024). Syyskuussa 2024 kotitaloudet sijoittivat lisää sijoitusrahastoihin ja osakkeisiin. Noudettu 13.12.2024 osoitteesta:

<https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tilastotiedotteet/historia/2024/syyskuussa-2024-kotitaloudet-sijoittivat-lisaa-sijoitusrahastoihin-ja-osakkeisiin/>

Nordea. (n.d.). Osakkeet ja osakesijoittaminen. Noudettu 18.12.2024 osoitteesta:

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/osakkeet.html>

SalkunRakentaja. (2025). Sijoittamisen ABC – peruseriaatteet ja kokeneiden sijoittajien vinkit. Noudettu 18.2.2025 osoitteesta: <https://www.salkunrakentaja.fi/sijoittaminen-abc/>

OP. (n.d.). Sijoittamisen verotus. Noudettu 13.2.2025 osoitteesta:

<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesijoittaminen>

OP. (2025). Näin suomalaiset sijoittivat vuonna 2024. Noudettu 13.2.2025 osoitteesta: <https://www.verkkouutiset.fi/a/nain-suomalaiset-sijoittivat-vuonna-2024/#07a89cea>

Hemmilä. (2024). Näihin OP:n asiakkaat sijoittivat eniten vuonna 2024. Noudettu

1.11.2025 osoitteesta: <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/naihin-opn-asiakkaat-sijoittivat-eniten-vuonna-2024--katso-lista-suosituimmista-rahastoista-osakkeista-ja-etf-rahastoista/>

Danske Bank. (2025). Tutkimus: Suomalaiset kokevat osakesijoittamisen vaikeaksi ja riskialttiiksi. Noudettu 24.10.2025 osoitteesta: <https://danskebank.com/fi/uutiset/uutisarkisto/press-releases/2025/23102025>

Khan, M. T. I., Tan, S., Chong, L., & Goh, G. G. G. (2023). Investment environment, stock market perception and stock investments after stock market crash.

International journal of emerging markets. Noudettu 25.2.2025 osoitteesta: <https://doi.org/10.1108/IJOEM-03-2021-0456>

- Shyam Sundar, J., Dhyani, B., & Chhajer, P. (2023). Factors affecting stock market movements: An investor's perspective. *European Economic Letters*. Noudettu 11.3.2025 osoitteesta: <https://www.eelet.org.uk/index.php/journal/article/view/172>
- Pörssisäätiö. (2019). Mikä heiluttaa osakekurseja? Noudettu 13.3.2025 osoitteesta: <https://www.porssisaatio.fi/opi-sijoittamaan/sijoituskoulu/mika-heiluttaa-osakekurseja/>
- Dzikevičius, A., & Vetrov, J. (2012). *Stock market analysis through business cycle approach*. Noudettu 2.11.2025 osoitteesta: <https://journals.vilnius-tech.lt/index.php/BTP/article/view/8673/7535>
- Lounasmeri. (2023). Mitä kurssilaskujen ja -nousujen historiasta voi oppia? Noudettu 20.3.2025 osoitteesta: <https://www.porssisaatio.fi/mita-kurssilaskujen-ja-nousujen-historiasta-voi-oppia/>
- Sijoittaja. (2024). Pörssin kiertokulku – Mitä sijoittajan tulisi oppia historiasta? Noudettu 28.10.2025 osoitteesta: <https://www.sijoittaja.fi/420862/porssin-kiertokulku-mita-sijoittajan-tulisi-oppia-historiasta/>
- DeChesare. (2024). What is Dow Jones Industrial Average (DJIA), and why does it matter to traders at banks? Noudettu 2.11.2025 osoitteesta: <https://breakingintowallstreet.com/kb/finance/dow-jones-industrial-average-djia/>
- Nordea. (2025). Osakemarkkinoiden suurimmat kriisit. Noudettu 20.3.2025 osoitteesta: <https://www.nordeafunds.com/fi/artikkelit/100-vuotta-historiaa-osakemarkkinoiden-suurimmat-kriisit>
- Nordnet. (2025). S&P 500-indeksi. Noudettu 7.10.2025 osoitteesta: <https://www.nordnet.fi/koulu/sp-500>
- Nordnet. (2025). Mikä on VIX-indeksi? Noudettu 27.10.2025 osoitteesta: <https://www.nordnet.fi/koulu/mika-on-vix-indeksi>
- Mitchell. (2025). Historical Average Stock Market Returns for S&P 500 (5—year to 150-year averages) Noudettu 4.11.2025 osoitteesta: <https://tradedhatswing.com/average-historical-stock-market-returns-for-sp-500-5->

[year-up-to-150-year-averages/?srsId=AfmBOooM9n4rNiD9FnM-qvj_b5bEeDrONsuMc_BI4k2kYdEIODJP8Hf6r](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2021_10.pdf?utm_source=chatgpt.com)

Ding, W., Mazouz, K., & Wang, F. (2020). Does Sentiment Affect Stock Returns? A meta-analysis across survey-based measures. Noudettu 4.11.2025 osoitteesta: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2021_10.pdf?utm_source=chatgpt.com

Euroopan Keskuspankki. (2025). Rahapolitiikka ja markkinat. Noudettu 9.11.2025 osoitteesta: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/all-about-us/html/index.fi.html>

Morgan Stanley Wealth Management. (2024). *'Bad news' appears to be good for stocks amid Wall Street's 'obsession' with rate cuts, says Morgan Stanley.* Noudettu 9.11.2025 osoitteesta: <https://www.marketwatch.com/live-coverage/stock-market-today-dow-futures-lean-higher-after-record-setting-finish-above-40-000/card/-bad-news-appears-to-be-good-for-stocks-amid-wall-street-s-obsession-with-rate-cuts-says-morgan-stanley-sfjZfC7rzJ3zQcNYSSfa>

Current Market Valuation. (2025). Interest Rates. Noudettu 14.1.2026 osoitteesta: <https://www.currentmarketvaluation.com/models/10y-interest-rates.php>

Heikkinen. (2025). Geopoliittiset vaikutukset markkinaan. Noudettu 3.3.2025 osoitteesta: <https://www.aaltoinvestmentclub.com/blog-2024/2023/12/23/geopoliittiset-vaikutukset-markkinaan>

J.P.Morgan. (2024). How do geopolitical shocks impact markets? Noudettu 5.12.2025 osoitteesta: https://privatebank.jpmorgan.com/nam/en/insights/markets-and-investing/how-do-geopolitical-shocks-impact-markets?utm_source=chatgpt.com

Heikkilä. (2025). Miksi osakemarkkinoiden suuntaa on lähes mahdoton ennustaa? Noudettu 13.3.2025 osoitteesta: <https://www.sijoittaja.fi/14569/miksi-osakemarkkinoiden-suuntaa-on-lahes-mahdoton-ennustaa/?com>

- Ichev, R. (2023). Reported corporate misconducts: The impact on the financial markets. PloS one, 18(2), e0276637. Noudettu 10.2.2025 osoitteesta: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276637>
- CNN. (2025). A brief history of CNN's Fear and Greed Index. Noudettu 27.11.2025 osoitteesta: https://amp.cnn.com/cnn/2025/04/07/business/what-is-cnn-fear-and-greed-index?utm_source=chatgpt.com
- Ren ym., (2021). How Does Social Media Sentiment Impact Mass Media Sentiment? A Study of News in the Financial Markets. Noudettu 9.2.2025 osoitteesta: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3434163
- Chen, R. R., Xiao, X., Chen, K., & Ren, J. (2023). Presidential Attack Risk: The Impact of Trump's Tweets on Financial Markets. Journal of global information management, 31(1), 1-26 Noudettu 10.2.2025 osoitteesta: